

radioaktiviteten i reaktoren på det tidspunkt vil være aftaget i tilstrækkelig grad. COWI-konsortiet vurderede således, at også dette scenario burde belyses nærmere ud fra en forventning om eventuel besparelse ved dekommissioneringen af DR3.

En nøjere vurdering blev herefter foretaget af følgende scenarier:

1. Dekommissionering fuldført hurtigst muligt, ca. 11-20 års varighed.
2. Dekommissionering fuldført på ca. 50 år.
3. Dekommissionering fuldført på ca. 85 år.

COWI-konsortiet var herefter generelt enig i Risø/DD's vurdering af, at de samlede omkostninger (i faste priser) for en dekommissionering vil stige i takt med dens planlagte udstrækning, idet det dog tilføjes, at en omregning af omkostningerne i faste priser til en nutidsværdi generelt peger på, at omkostningerne målt i nutidsværdi vil falde jo senere i forløbet de afholdes, jo længere det samlede forløb bliver og jo højere rentefod, der lægges til grund for beregningen, jf. også afsnit 11.

Endvidere har COWI-konsortiet f.s.v.a. 85-års scenariet søgt at vurdere de eventuelle økonomiske fordele ved, at de mest radioaktive dele af DR3-reaktoren stort set ville kunne fjernes manuelt, jf. ovenfor. Rådgiver har imidlertid vurderet, at selv om dette vil give en isoleret besparelse, betyder de årlige merudgifter til bl.a. overvågning af de nukleare anlæg, at totaludgifterne (i faste priser) samlet set bliver større end ved de øvrige scenarier. Hertil kommer Risø/DD's vurdering af, at man ikke på det foreliggende grundlag kan sandsynliggøre, at den faktiske eksponering for strålingsdoser ved en nedtagning af anlæggene vil være lavere ved det lange scenario.

8. Anbefaling af dekommissioneringsstrategi i koncept og tid

På baggrund af en samlet vurdering af relevante kriterier, jf. også afsnit 7, har både Risø/DD og COWI-konsortiet anbefalet, at de nukleare anlæg dekommissioneres ned til ubegrænset brug af området inden for en kortest mulig tidshorizont, idet de ikke har fundet udslagsgivende fordele ved at lade de nukleare anlæg stå i f.eks. 40 år, før opgaven fuldendes. Begge parter har ved anbefalingen heraf naturligvis forudsat, at dekommissioneringen vil blive gennemført under hensyntagen til såvel sikkerheds- og miljømæssige forhold som til et princip om bedst mulig forvaltning af offentlige midler.

Tidsrammen er ikke mindst blevet dikteret af to overordnede modsatrettede hensyn, som er afvejet over for hinanden. På den ene side en passende køletid

for DR3-reaktoren (af betydning for aktivitetsniveauet, herunder også for de nødvendige arbejdsoperationer), og på den anden side den bedst mulige udnyttelse af den eksisterende ekspertise og arbejdskraft på Risø.

Som ved en udskudt dekommissionering, jf. også afsnit 9.3, indebærer en lang tidshorizont et tab af de medarbejdere, som har et unikt kendskab til de nukleare anlægs opbygning og funktion. Risø/DD har understreget betydningen af at kunne benytte sig af personale med et indgående kendskab til de konkrete anlæg ved dekommissioneringen, og COWI-konsortiet har kunnet tilslutte sig synspunktet. Vigtigheden heraf er også understreget i IAEA's 'Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management' (Affaldskonventionen), tiltrådt af Danmark i 1998, hvor det i artikel 26 er anført, at: »*Each Contracting Party shall take the appropriate steps to ensure the safety of decommissioning...Such steps shall ensure that... qualified staff and adequate financial resources are available*».

Dette behov har været et bestemmende hovedhensyn for Risø/DD's indstilling om, at dekommissioneringen sættes i gang hurtigst muligt inden for en kortest mulig tidshorizont. En indstilling, som støttes af både COWI-konsortiet og i VVM-redegørelsen, jf. også afsnit 12. De nukleare tilsynsmyndigheder har ligeledes tilkendegivet, at de kan tilslutte sig dette hovedhensyn.

Regeringen har på baggrund af ovenstående tiltrådt indstillingen. En motiverende faktor har også været ønsket om at leve op til det internationale princip om, at hver generation bør »rydde op« efter sig selv, jf. også afsnit 9.3.

Omkring den konkrete tidsramme i det kortest mulige scenario for en dekommissionering fremhæves det, at Risø/DD oprindeligt vurderede, at der ville blive tale om en afvikling over 20 år, idet man dog tog forbehold for, at en detailanalyse kunne reducere varigheden af afviklingen. COWI-konsortiet har herefter i sin konsolidering lagt til grund, at en kortest mulig tidshorizont snarere lå på afvikling inden for 11 år. Der er tale om to yderpunkter, inden for hvilke en dekommissionering hurtigst muligt kan gennemføres.

Angivelse af en mere præcis tidsramme er p.t. forbundet med nogen usikkerhed, da en række faktorer kan påvirke det kortsigtede dekommissioneringsforløb. Der bedes alene om Folketingets tilslutning til, at en dekommissionering kan fremmes inden for rammerne af det givne scenario. Når sådant samtykke foreligger, skal de nukleare tilsynsmyndigheder godkende, at ansvaret for de nukleare anlæg overdrages fra Risø til DD, hvorefter de samme myndigheder skal